

PREZYDENT MIASTA CHORZÓW

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIASTA CHORZÓW**

CHORZÓW 2003

ARKADIA

PRACOWNIA ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU

ul. Ogrodowa 10/11,
41-100 Siemianowice ŚL

tel. / fax. 0-32 766 85 93

Zleceniodawca :

Zarząd Miasta Chorzów

Autor opracowania :

Martyna Walker

CZEŚĆ OPISOWA

1. Informacje wstępne
 - 1.1. Podstawa prawna opracowania
 - 1.2. Charakterystyka dokumentu, dla którego sporządzana jest prognoza
 - 1.3. Przedmiot, cel i zakres przestrzenny prognozy
 - 1.4. Położenie i sposób użytkowania obszaru opracowania
 - 1.5. Powiązania projektu planu z innymi dokumentami
2. Metoda opracowania prognozy
3. Stan i funkcjonowanie środowiska
 - 3.1. Diagnoza stanu środowiska
 - 3.2. Stan funkcjonowania środowiska
 - 3.3. Ochrona struktury biotycznej na terenie Chorzowa
 - 3.4. Wstępna prognoza zmian zachodzących ustaleń środowisku ustaleń rejonie obszaru opracowania
4. Analiza ustaleń projektowanego dokumentu
5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku zaniechania realizacji projektowanego dokumentu
6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu
7. Analiza i ocena oddziaływania na środowisko realizowanych ustaleń planu
 - 7.1. Ocena w aspekcie przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko
 - 7.2. Możliwości wystąpienia poważnych awarii
8. Wnioski i zalecenia
9. Materiały źródłowe

CZEŚĆ GRAFICZNA

- RYS. 1. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Chorzów
Skala 1 : 5 000

1. Informacje wstępne

1.1 Podstawa prawna opracowania

Prognozę oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Chorzów sporządzono na podstawie:

- art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2001,62,627),
- art. 10 ust. 2 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 roku (tekst jednolity Dz.U.99,15,139 z późniejszymi zmianami),
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 listopada 2002 roku w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. Nr 197, poz. 1667 z 2002 roku).

1.2. Charakterystyka dokumentu dla którego sporządzana jest prognoza

Niniejsza prognoza sporządzana jest dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Chorzów

Celem planu jest:

- 1) ochrona interesu publicznego zakresie:
 - a) budowy i modernizacji układu drogowego,
 - b) zachowania wartości środowiska przyrodniczego, krajobrazowego i kulturowego,
 - c) ochrona uzasadnionych interesów osób trzecich;
- 2) minimalizacja konfliktów między użytkownikami przestrzeni;
- 3) ustalenie przeznaczenia, zasad i standardów zagospodarowania terenów

1.3. Przedmiot, cel i zakres przestrzenny prognozy

Przedmiotem oceny niniejszej prognozy są ustalenia zawarte w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Chorzów.

Celem opracowania jest określenie prognozowanego oddziaływania na środowisko realizowanych ustaleń zawartych w projekcie planu.

Zakres przestrzenny analiz i ocen dokonanych w prognozie obejmuje obszar, dla którego sporządzany jest projekt planu, a także tereny pozostające w zasięgu wzajemnych oddziaływań funkcjonalno-przestrzennych środowiska.

1.4. Położenie i sposób użytkowania obszaru opracowania

Chorzów to miasto na prawach powiatu położone w środkowej części Aglomeracji Katowickiej. Od zachodu graniczy z Rudą Śląską, Świętochłowicami, Bytomiem, od północy z Piekarami Śląskimi, od północnego-wschodu i wschodu z Siemianowicami Śląskimi oraz od południowego-wschodu z Katowicami. Obejmuje powierzchnię ok. 34 km², zamieszkuje go ok. 119500 osób.

Według podziału geografii regionalnej Chorzów położony jest w mezoregionie Wyżyna Katowicka wchodzącej w skład makroregionu Wyżyna Śląska (Kondracki, 1998).

Miasto położone jest w rejonie wododziału topograficznego I-rzędu oddzielającego dorzecze Wisły i Odry. Wododział biegnący szczytami Wzgórz Chorzowskich przecina miasto w części południowej, w pasie o przebiegu równoleżnikowym odcinając zlewnię Rawy od zlewni Kłodnicy i w części północnej w pasie o przebiegu południowy zachód - północny wschód oddzielając zlewnię Rawy i Brynicy od zlewni Bytomki.

Chorzów jest miastem o niespójnej strukturze przestrzennej, złożonym z kilku nie

zintegrowanych przestrzennie części, dawniej samodzielnych organizmów: Chorzowa Starego, Maciejkowic, Królewskiej Huty, Hajduk Wielkich. Jest położony na szlaku komunikacyjnym przecinającym Aglomerację Katowicka. Miasto przecinają: magistrała kolejowa oraz autostrada A4, Drogowa Trasa Średnicowa i Droga Krajowa relacji Katowice – Bytom w ciągu ulicy Katowickiej. Dodatkowo miasto przecinają liczne nasypy i wykopy przemysłowych linii kolejowych.

W Strukturze powierzchni miasta występują: użytki rolne – 15,8 %, lasy i grunty leśne – 7,1 %, obszary prawnie chronione – 7,4 %, tereny przemysłowe i poprzemysłowe 21,1%. Pozostały obszar to tereny zabudowy miejskiej – 48,6 %.

Miasto Chorzów wraz z terenami pozostającymi w zasięgu wzajemnych oddziaływań funkcjonalno-przestrzennych środowiska przyrodniczego, to obszar znajdujący się pod silną presją oddziaływania człowieka. Przekształcenia antropogeniczne dotyczą wszystkich elementów struktury środowiska. Największy stopień przekształceń antropogenicznych środowiska przy równoczesnej prawie całkowitej urbanizacji terenu obejmują zlewnie Rawy nadając jej cechy obszaru abiotycznego. Obszary należące do pozostałych zlewni podlegają podobnym przemianom struktury przyrodniczej środowiska ale stopień ich urbanizacji jest mniejszy.

1.5. Powiązania projektu planu z innymi dokumentami

Regulacje zawarte w projekcie planu uwzględniają postanowienia. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chorzów”

2. Metoda opracowania prognozy

W prognozie wykorzystano metodę analiz i ocen. W szczególności:

1. Określono, analizowano i oceniono stan komponentów środowiska przyrodniczego dla obszaru zmiany planu oraz powiązania funkcjonalno-przestrzenne środowiska.
2. Określono potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.
3. Określono, analizowano i oceniono wpływ ustaleń planu na istotne komponenty środowiska. Wynik analizy przedstawiono określając ustalenia planu w aspekcie korzystnego i niekorzystnego wpływu na stan środowiska.
4. Wyniki prognozy przedstawiono na rysunku planu w skali 1 : 5 000.

3. Stan i funkcjonowanie środowiska

Szczegółowe rozpoznanie oraz charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska została przeprowadzona w Opracowaniu ekofizjograficznym dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Chorzowa, rozdział 5 stanowiącym uzupełnienie niniejszej prognozy.

3.1. Diagnoza stanu środowiska

Miasto Chorzów wraz z terenami pozostającymi w zasięgu wzajemnych oddziaływań funkcjonalno-przestrzennych środowiska przyrodniczego, to obszar znajdujący się pod silną presją oddziaływania człowieka. Środowisko Chorzowa charakteryzuje się dużymi przekształceniami antropogenicznymi dotyczącymi:

1. **struktury morfologicznej** wynikającej z przekształceń rzeźby terenu polegającej na:

- a. powstawaniu ciągłych i nieciągłych deformacji terenu będących wynikiem eksploatacji górniczej czego konsekwencją są między innymi obniżenia bezodpływowe,
 - b. lokalizacji składowisk i zwałowisk odpadów górniczych i przemysłowych w tym odpadów niebezpiecznych,
 - c. przecinaniu naturalnych kierunków spływu wód powierzchniowych za pomocą liniowych obiektów inżynierskich np. nasypów lub wykopów, co jest przyczyną fragmentaryzacji przyrodniczej terenu.
2. **struktury geologicznej** wynikającej z:
- a) długotrwałej eksploatacji pokładów węgla kamiennego i polegającej na prawie całkowitym wypreparowaniu pokładów węgla spod przykrywających je osadów czwartorzędowych,
 - b) likwidacji warstw utworów czwartorzędowych tworząc obszary połączeń hydraulicznych umożliwiających łatwe przenikanie zanieczyszczeń do poziomów wodonośnych,
3. **struktury hydrograficznej** polegającej na :
- a) zakłóceniach naturalnego spływu wód powierzchniowych w wyniku antropogenicznych zmian morfologii i geologii terenu, czego konsekwencją jest powstawanie zastoisk wodnych i stawów, zaniku źródeł,
 - b) przerwanie więzi hydraulicznych w dolinach cieków wodnych,
 - c) kanalizacja koryt cieków wodnych,
 - d) zanieczyszczenie wód powierzchniowych w wielkościach eliminujących właściwości przyrodnicze wód (Rawa i jej dopływy, niektóre stawy), zanieczyszczenia pozostałych wody powierzchniowych mimo, że wody wykazują właściwości przyrodnicze, uniemożliwiają wykorzystanie jej jako rezerwuarów wody pitnej
4. **struktury hydrologicznej** polegającej na:
- a) zmianach struktury poziomów wodonośnych zbiorników wód podziemnych powstałych w wyniku aktywnego drenażu poziomów wodonośnych dla potrzeb działalności górniczej oraz użytkowych ujęć wody, ograniczenia retencji i infiltracji wód opadowych w wyniku zabudowy poziomów utwardzenia terenu,
 - b) zanieczyszczenia poziomów wodonośnych wynikających z możliwością łatwego przenikania zanieczyszczeń do wód podziemnych,
5. **struktury klimatycznej**, polegającej na obniżeniu jakości sanitarnej powietrza wynikającej z emisji do powietrza atmosferycznego substancji zanieczyszczających, hałasu i wibracji pochodzących z:
- a) procesów technologicznych zakładów przemysłowych.
 - b) silników mechanicznych maszyn i pojazdów użytkowników układu komunikacyjnego - ze względu na duży ruch na terenach śródmiejskich i obszarach zamieszkania jest to obecnie największe i bardzo uciążliwe źródło zagrożenia środowiska; przy głównych arteriach komunikacyjnych oraz wzdłuż tras tramwajowych poziom hałasu przekracza wartości dopuszczalne zarówno dzień jak i nocy, miejscami przekraczając również wartości progowe; przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu mają miejsce również w przy zastosowaniu ekranów akustycznych, oraz w drugiej i dalszych liniach zabudowy, lub na terenach znacznie oddalonych od źródła dźwięku.
 - c) tzw. niskiej emisji zanieczyszczeń (palenisk domowych),

6. **struktury gleby** polegającej na:

- a) akumulacji opadających substancji zanieczyszczających powietrze atmosferyczne, co jest przyczyną zanieczyszczenia gleby; gleby Chorzowa ze względu na stopień zanieczyszczenia metalami ciężkimi klasyfikowane są w klasie B i C,
- b) użytkowaniu w sposób przekraczający chłonność terenu, co jest przyczyną niszczenia struktury gleby,
- c) składowaniu odpadów ubocznych przemysłu i komunalnych co jest przyczyną występowania powierzchni pozbawionej warstwy gleby,

7. **struktury różnorodności przyrodniczej** (zróznicowania gatunkowego) wynikającej ze:

- a) zmian siedliskowych będących następstwem przemian elementów przyrody nieożywionej i żywej,
- b) ograniczenia i izolowania obszarów o dużym zróznicowaniu gatunkowym zasilających biotycznie tereny przekształcone
- c) przerwanie i urbanizacja podstawowych naturalnych ciągów przyrodniczych w dolinach rzek.

3.2. Stan funkcjonowania środowiska

Obszar Chorzowa położony jest w rejonie wododziału topograficznego I-rzędu w dorzeczu Wisły i Odry. Należy do czterech zlewni:

1. Dorzecze Wisły

- a) Zlewnia Rawy – zajmuje największą środkową część obszaru miasta. Jest to obszar o największych przekształceniach antropogenicznych środowiska, w tym bardzo wysokiej fragmentaryzacji przyrodniczej terenu oraz największej na terenie miasta urbanizacji i uprzemysłowieniu przestrzeni. Równocześnie zachodni fragment tego terenu to obszar WPKiW posiadający wysokie walory biotyczne środowiska i stanowiący obszar węzłowy rusztu ekologicznego zasilający centralne - najbardziej przekształcone tereny aglomeracji Katowickiej, w tym dolinę Rawy oraz miasta Chorzów i Katowice.
- b) Zlewnia Brynicy – zajmuje północno wschodni fragment miasta, są to tereny otwarte – rolnicze, nieużytki, tereny poprzemysłowe i przemysłowe. Skala uprzemysłowienia i urbanizacji tych terenów jest niewielka – obszar jest fragmentem korytarza ekologicznego łączącego kompleksy leśne położone na północ od Aglomeracji Katowickiej i WPKiW.

2. Dorzecze Odry

- a) Zlewnia Bytomki – zajmuje północno zachodni fragment miasta, jest to obszar położony w zasięgu obniżenia bezodpływowego, obejmuje tereny dawnych nieużytków przemysłowych i osadników. Obecnie jest to teren o wysokich walorach biotycznych środowiska objęty ochroną jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy;
- b) Zlewnia Kłodnicy – zajmuje południowy fragment miasta. Jest to obszar lasów ochronnych o dużych walorach biotycznych środowiska, najbardziej wartościowy fragment terenu jest objęty ochroną w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.

Ze względu na bardzo duże przekształcenia antropogeniczne struktury przyrodniczej na terenie Aglomeracji Katowickiej, w tym w rejonie Chorzowa, podstawowe połączenia przyrodniczo-przestrzenne środowiska na tym terenie przebiegają odmiennie niż miało by to miejsce w warunkach naturalnych. Największe przekształcenia antropogeniczne wykazuje

zlewnia Rawy. Wody Rawy pobawione są właściwości przyrodniczych. Jej dolina prawie w całości jest zabudowana, przerywana liniowymi obiektami inżynierskimi układu komunikacyjnego. W związku z tym obszar ten nie pełni naturalnych funkcji korytarza ekologicznego wzdłuż doliny cieku wodnego. Wręcz przeciwnie stanowi znaczącą barierę ekologiczną dla poprzecznych połączeń przyrodniczych.

Teren Chorzowa zasilany jest biotycznie z kierunków południowego i północnego. Lasy ochronne znajdujące się w południowej części miasta zasilają tereny położone na południe od zurbanizowanej części doliny Rawy. Część miasta położona na północ od doliny Rawy zasilana jest korytarzem ekologicznym łączącym WPKiW z kompleksami leśnymi otaczającymi aglomeracje od północy za pomocą korytarza ekologicznego przebiegającego terenami rolniczymi Piekar Śląskich, Dąbrówki Małej oraz Chorzowa i Siemianowic Śl. WPKiW to podstawowy węzeł ekologiczny tej części Aglomeracji Katowickiej zasilający Chorzów oraz Katowice, Siemianowice Śl.

Powiązania przyrodnicze na terenach zurbanizowanych Chorzowa są bardzo słabo wykształcone i przerywane.

3.3. Ochrona struktury biotycznej na terenie Chorzowa

Na terenie Chorzowa znajdują się:

1. Dwa obszary objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Są to:
 - a. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Żabie Doły” powołany rozporządzeniem Nr 23/97 Wojewody Katowickiego z dnia 6 lutego 1997 w sprawie wprowadzenia ochrony indywidualnej w drodze uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy nieużytków, stawów oraz gruntów rolnych gminie Bytom i Chorzów. Utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Żabie Doły” potwierdzono w Rozporządzeniu nr 49/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 28 października 2002 w sprawie uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy nieużytków, stawów oraz gruntów rolnych gminie Bytom i Chorzów.
 Cel ochrony: ochrona ptaków wodno-błotnych Na terenie zespołu stwierdzono występowanie 62 gatunków ptaków w tym 17 gatunków rzadkich w skali Śląska. Obszar objęty ochroną obejmuje łącznie w gminie Bytom (dzielnica Rozbark) i Chorzów (dzielnica Maciejkowice) powierzchnię 217,66 ha, w tym w granicy administracyjnej Chorzowa położony jest obszar 173,09 ha.
 - b. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Uroczysko Buczyna” powołano na mocy Uchwały NR XLIX/663/2001 z dnia 27 grudnia 2001 RM Chorzów sprawie uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy ”Uroczysko Buczyna” w Chorzowie oraz Uchwały nr LIII/749/2002 RM Chorzów z dnia 18 kwietnia 2002 w sprawie zmiany uchwały XLIX/663/2001 z dnia 27 grudnia 2001 w sprawie uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy ”Uroczysko Buczyna” w Chorzowie
 Cel ochrony: ochrona kompleksu leśnego cennego dla Chorzowa i terenów sąsiednich, sąsiednich którym występuje starodrzew bukowy w tym 22 drzewa o wymiarach pomnikowych (powyżej 315 cm obwodu w pierśnicy pnia). Zespół obejmuje obszar gruntów leśnych o łącznej powierzchni 65,32 ha.
2. Pozostałe obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody
 - a. Tereny zadrzewione porośnięte starodrzewem – parki i skwery śródmiejskie, zielen towarzysząca obiektom usług publicznych
3. Obszar leśny położony w południowej części miasta, chroniony na podstawie ustawy o lasach. Jest to fragment kompleksu lasów ochronnych ze względu na uszkodzenia od przemysłu otaczających Aglomerację Katowicką – dawny Leśny Pas Ochronny.

3.4. Wstępna prognoza zmian zachodzących w środowisku w rejonie obszaru opracowania

Prowadzona w ostatnim dziesięcioleciu transformacja gospodarcza spowodowała znaczne ograniczenie niektórych występujących na terenie miasta Chorzowa, czynników powodujących zagrożenia dla środowiska.

1. Wstrzymanie dalszej eksploatacji węgla spowodują ustabilizowanie się warunków geologicznych i hydrogeologicznych środowiska.
2. Stosowania mniej uciążliwych dla środowiska technologii przemysłowych ogranicza emisję substancji zanieczyszczających powietrze oraz hałasu i wibracji pochodzących od przemysłu – dotyczy to przede wszystkim zakładów przemysłu ciężkiego zlokalizowanych w Chorzowie i na terenie Aglomeracji Katowickiej.
3. Rozbieranie i rekultywacja istniejących składowisk oraz terenów poprzemysłowych prowadzi do przywrócenia właściwości przyrodniczych na terenach abiotycznych.
4. Polityka miasta prowadząca do ograniczenia tzw. „niskiej emisji” prowadzi do obniżenia zanieczyszczenia powietrza na terenach śródmiejskich.

Równocześnie na terenie miasta obserwuje się proces:

1. Zabudowy terenów otwartych co prowadzi do zaciemniania lub likwidacji i tak nielicznych połączeń ekologicznych.
2. Gwałtownego rozwoju komunikacji samochodowej co jest przyczyną dalszej fragmentacji przyrodniczej miasta (w wyniku budowy dróg), obniżenia jakości zamieszkania ze względu na ponadnormatywną emisję skażeń komunikacyjnych m.in. hałasu i wibracji oraz substancji zanieczyszczających powietrze i glebę w tym pyłu zawieszonoego.

Niepokojącym jest brak podejmowania działań kompensacji środowiska obejmujących obszary jednostek ekofizjograficznych (np. zlewni) pozwalających na restytucje środowiska przyrodniczego na terenie Aglomeracji Katowickiej. Bez podjęcia działań kompleksowych nie możliwe będzie przywróceniu właściwości przyrodniczych dolinie Rawy. Zagrożone wydaje się być również istnienie aktualnych korytarzy ekologicznych i kreowanie nowych połączeń przyrodniczych.

4. Analiza ustaleń projektowanego dokumentu

Charakterystyka ustaleń projektu planu w stosunku do terenów wyznaczonych liniami rozgraniczającymi

Przedmiotem projektu planu są tereny wyznaczone na rysunku planu liniami rozgraniczającymi i oznaczone symbolami:

- CC - tereny zabudowy śródmiejskiej,
- MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- MW - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- M - tereny zabudowy mieszkaniowej mieszanej,
- MNR - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami w tym rzemiosła,
- MWR - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami w tym rzemiosła,
- MR - tereny zabudowy mieszkaniowej mieszanej z usługami w tym rzemiosła,
- U - tereny usług
- UP - tereny usług publicznych

- US - tereny sportu i rekreacji,
- P - tereny produkcyjne
- ZN - tereny zieleni objęte ochroną przyrody,
- ZP - tereny zieleni o funkcji parkowej
- ZI - tereny zieleni miejskiej o funkcji izolacyjnej i zadrzewienia
- ZC - tereny zieleni cmentarnej,
- ZL - tereny lasów ochronnych
- ZD - tereny zieleni działkowej
- WS - tereny wód powierzchniowych,
- TW - tereny urządzeń technicznych - wodociągi,
- TK - tereny urządzeń technicznych - oczyszczalnia ścieków
- TO - tereny urządzeń technicznych - wysypiska odpadów komunalnych
- KD - tereny dróg publicznych
- KS - tereny zespołów garażowych i parkingów
- KK - tereny kolejowe

Dla terenów o określonym przeznaczeniu podstawowym plan wprowadza ustalenia uzupełniające przeznaczenie i sposoby zagospodarowania określające:

- b. szczególne warunki zagospodarowania lub ochrony; w planie wyodrębniono:
 - / N - tereny nowych realizacji
 - / R - tereny wymagające rewaloryzacji lub rewitalizacji
 - / P - tereny wymagające przekształceń przy zachowaniu określonego przeznaczenia podstawowego
- c. szczególne warunki lokalizacji inwestycji:
 - 1) tereny objęte zakazem zabudowy lub ograniczeniami zabudowy z uwagi na:
 - a) występujące pustki po starej płytkiej eksploatacji - symbol **G**
 - b) tereny zagrożone powodzią - symbol **ZZ**
 - c) tereny ochrony sanitarnej cmentarzy - zasięg wrysowany na rysunku,
 - 2) tereny objęte ochroną wynikającą z przepisów odrębnych lub wskazane do takiej ochrony
 - a) ochrona wartości kulturowych - symbol **X**,
 - b) tereny przeznaczone do rekultywacji - symbol **RE**

W rozdziale V uchwały określono zasady obsługi technicznej.

Ustalenia planu przedstawione są graficznie na rysunku planu z podziałem na sekcje obejmujące poszczególne dzielnice miasta.

5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku zaniechania realizacji projektowanego dokumentu

Analizowany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ma zastąpić obowiązujący plan nie spełniający współczesnych potrzeb społecznych i wymogów ochrony środowiska. W przypadku zaniechania realizacji projektowanego dokumentu na terenie miasta nie będzie można przeprowadzić wielu niezbędnych dla rozwoju miasta inwestycji prowadzących m. in. do:

- restrukturyzacji układu drogowego miasta odciążającego centrum miasta i tereny zamieszkania,
- rewitalizacji dzielnic mieszkaniowych zgodnie z obowiązującymi przepisami ochrony środowiska,

- przekształceń strukturalnych terenów przemysłowych i przemysłowych,
- określenie zasad gospodarowania wobec obiektów i na terenach chronionych

Odstąpienie od realizacji zmian strukturalnych zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta będzie pogłębiało degradację środowiska przyrodniczego i uniemożliwi nowoczesny rozwój miasta.

6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Obszar Aglomeracji Katowickiej w tym teren Chorzowa położonego w jej centrum to teren głębokich antropogenicznych przemian wszystkich elementów środowiska przyrodniczego. Restrukturyzacja i rewitalizacja tego obszaru wymaga podjęcia działań kompleksowych obejmujących cały przekształcony obszar. Jedynie takie podejście umożliwi stworzenie odpowiednich warunków dla właściwego funkcjonowania środowiska przyrodniczego i poprawę warunków życia mieszkańców miasta.

Do podstawowych problemów ochrony środowiska, z punktu widzenia kształtowania przestrzeni miasta i właściwego funkcjonowania jego obszaru, jest:

1. Zapewnienie powiązań przyrodniczych terenów zurbanizowanych z obszarami centrów biotycznych – lasów otaczających Aglomerację Katowicką. Wyznaczenie takich obszarów wymaga podjęcia działań kompleksowych dla całej aglomeracji i zapisania ich w planach wyższego rzędu. W chwili obecnej obszar Aglomeracji nie ma obowiązujących dokumentów określających system powiązań przyrodniczych. Najważniejszym węzłem ekologicznym dla Chorzowa i terenów sąsiednich jest WPKiW oraz istniejące kompleksy leśne. W celu kształtowania właściwych powiązań ekologicznych w rejonie Chorzowa należy wzmocnić przyrodnicze znaczenie WPKiW oraz zachować, udroźnić lub odtworzyć powiązania ekologiczne WPKiW z terenami leśnymi a także stworzyć wyraźną sieć lokalnych powiązań przyrodniczych na terenie miasta zasilających tereny zurbanizowane i przemysłowe.
2. Rewitalizacja starych dzielnic mieszkaniowych pozwalająca na wprowadzenie współczesnych standardów ochrony środowiska między innymi poprzez wprowadzenie ekologicznych źródeł energii, wyprowadzenie ze stref zamieszkania zakładów mogących pogorszyć stan środowiska lub obniżających jego walory, wprowadzenie ciągów zieleni, eliminacje ruchu tranzytowego, obniżenie emisji uciążliwości akustycznych przez środki transporty itd.
3. Rekultywacja i przekształcenie terenów przemysłowych i przemysłowych z wykształceniem na tych terenach obszarów zieleni tworzących sieć nowych powiązań ekologicznych miasta.
4. Zapewnić ochronę obiektów i obszarów zabytkowych.
5. Na obszarach tego wymagających obiekty budowlane lokalizować po uwzględnieniu warunków wynikających z opracowania geofizycznego gruntu.

7. Analiza i ocena oddziaływania na środowisko realizowanych ustaleń planu

W projekcie planu, dla całego obszaru opracowania wprowadzono ogólne ustalenia dotyczące zasad ochrony środowiska na terenie miasta takie jak:

- a. zakaz lokalizacji nowych inwestycji lub rozbudowy istniejących mogących znacząco

oddziaływać na środowisko, dla których obowiązkowe jest sporządzenie raportu, jeżeli z postępowania oceny oddziaływania na środowisko wynikać może brak możliwości dotrzymania standardów jakości środowiska dla terenów o określonym przeznaczeniu i użytkowaniu. Ustalenie to nie dotyczy inwestycji realizowanych na terenach P/P poza śródmieściem

- b. zakaz stosowania rozwiązań technicznych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej umożliwiającej dostawanie się ścieków do gruntu,
- c. obowiązek sporządzenia dokumentacji hydrogeologicznej dla przedsięwzięć, które mogą zanieczyszczać wody podziemne,
- d. zakaz realizacji kotłowni oraz innych źródeł energii cieplnej uzyskiwanej ze spalania paliw stałych przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą,
- e. nakaz zachowania maksymalnej ilości zieleni wysokiej oraz obowiązek nasadzeń zieleni przy drogach i terenach kolejowych.
- f. wprowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami komunalnymi zgodnej z programem ochrony środowiska
- g. ochronę obiektów dziedzictwa kulturowego wpisanych do rejestru zabytków i pozostających w ewidencji

Dodatkowo w ustaleniach szczegółowych projektu planu:

- a. ustalono nakaz gospodarowania wodami zgodnie z ustaleniami przepisów szczególnych
- b. wyznaczono właściwe strefy ochrony od napowietrznej linii elektroenergetycznej, gazociągu średniego ciśnienia, strefy ochronnej przy cmentarzach
- c. wskazano obszary zagrożeń środowiska ograniczających sposób jego użytkowania takie jak tereny zagrożone powodzią, tereny gdzie występują pustki po starej płytkiej eksploatacji, górniczej, tereny ochrony wartości kulturowych; na tych terenach realizację zabudowy uzależniono od wyników opracowań technicznych i uzyskania zgody odpowiednich organów.

- **Ustalenia te regulują zasady korzystania ze środowiska wprowadzając współczesne standardy jego wykorzystywania oraz ograniczają możliwość realizacji inwestycji mogących szczególnie oddziaływać na środowisko do zadań wyszczególnionych w ustaleniach planu.**

W projekcie planu:

- a. uwzględniono obszary objęte ochroną przyrody w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, na których ustalono obowiązek przestrzegania zasad ochrony przewidzianych w ustawie z 16.10.1991o ochronie przyrody tekst jednolity DZ. U. Z 2001 r Nr 99 – ZN,
- b. uwzględniono ekologiczne funkcje WPKiW poprzez uznanie go za obszar o walorach krajobrazu i wprowadzenie ekstensywnej strefy rozwoju wzmacniającej jego rolę jako obszaru węzłowego rusztu ekologicznego Aglomeracji Katowickiej oraz intensywnej strefy rozwoju umożliwiającej unowocześnienie i wzbogacenie programu parku
- c. wprowadzono zasadę zachowania istniejących terenów zieleni w tym publicznych, ogólnodostępnych obszarów o funkcjach parkowych i rekreacyjnych oraz zieleni zabytkowej. Dla terenów zieleni ustalono zasady sprzyjające ich ochronie takie jak: dążenie do zapewnienie nowopowstającym terenom zieleni parkowej powierzchni min 2 ha. oraz zakaz zabudowy terenów zieleni na terenach zurbanizowanych – ZP,

- d. zakaz niekontrolowanej wycinki zieleni – ZP, zakaz lokalizacji stacji paliw – ZP,
 - d. nakazano zachowanie i utrzymanie istniejących lasów ochronnych – ZL.
 - e. wprowadzono szerokie pasy zieleni izolacyjnej wzdłuż nowoprojektowanych dróg na terenach położonych na wschód od Chorzowa Starego - ZI
- **Ustalenia te pozwolą na zachowanie, ochronę, i wzbogacenie obszarów aktywnych przyrodniczo na terenach zurbanizowanych, pełniących funkcje korytarzy ekologicznych oraz obszarów o szczególnych walorach biotycznych środowiska. Tereny te będą mogły pełnić funkcje, odpowiednio, lokalnych lub regionalnych korytarzy ekologicznych oraz obszarów węzłowych w systemie korytarzy ekologicznych Aglomeracji Katowickiej.**

Plan wprowadza nowe, odpowiadające współczesnym wymogom, szczegółowe ustalenia dla terenów już zagospodarowanych.

1. Tworzy warunki dla poprawy standardów środowiska

- 1) na terenach mieszkaniowych poprzez:
 - a. ustalenie obowiązku zagospodarowania podwórzy ustaleń wprowadzeniem zieleni – CC, MW, M, MWR, MR
 - b. realizację ciągów pieszych ustaleń rewitalizowanych kwartałach zabudowy - CC
 - c. zachowanie powierzchni przyrodniczo-czynnej nie mniejszej niż 20% powierzchni działki – CC, MW, oraz 30 % - M, MNR, MWR, MR i 40% - MN, MNR
 - d. zapewnienie właściwej liczby miejsc parkingowych i garaży – CC, MN, MW, M, MWR, MWR, MR
 - e. zakaz lokalizacji obiektów usług rzemiosła i związanych z nimi urządzeń budowlanych, a także rozbudowy odbudowy i nadbudowy w szczególności warsztatów, samochodowych, ślusarsko-mechanicznych, stolarskich, stolarskich innych mogących powodować przekroczenie poziomu hałasu dopuszczalnego dla przedmiotowej zabudowy - CC, MN, MW, M,
 - f. lokalizacji obiektów rzemiosła produkcyjnego wymagającego lokalizacji parkingów dla samochodów ciężarowych MNR, MWR, MR,
 - g. zakaz lokalizacji stacji paliw – CC, MN, MW, M, MNR
 - h. zakaz lokalizacji obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko, oraz takich których obszar oddziaływania może przekraczać granice działki – MN
- 2) na terenach usługowych poprzez:
 - a. wprowadzenie zieleni na tereny towarzyszące – U, UP,
 - b. zachowanie powierzchni przyrodniczo-czynnej nie mniejszej niż 20 % - U, UP
 - c. zapewnienie właściwej liczby miejsc parkingowych i garaży – UP
 - d. zakaz budowy stacji paliw – UP
 - e. zakaz budowy stacji paliw w dzielnicy śródmieście – U,
 - f. zakaz realizacji budynków mieszkalnych – UP
- 3) na terenach produkcyjnych poprzez
 - a. zakaz realizacji budynków mieszkalnych – P
 - b. dopuszcza się lokalizację inwestycji nie zagrażających bezpieczeństwu życia i zdrowia ludzkiego – P

- c. zapewnienie właściwej liczby miejsc parkingowych i postojowych -P
- d. zachowanie powierzchni przyrodniczo czynnej nie mniejszej niż 25% powierzchni działki

Ustalenia te pozwolą na:

- zagospodarowanie od 20 do 40 % terenów mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych zielenią, co spowoduje zwiększenie ogólnej ilości terenów zieleni w mieście i stworzenie lokalnych powiązań przyrodniczych na terenach zainwestowanych,
- likwidacje na terenach zamieszkania i w dzielnicach śródmiejskich obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko (za wyjątkiem wyszczególnionych w planie),
- wprowadzenie właściwej ilości miejsc parkingowych co ograniczy proceder dzikiego parkowania na terenach zieleni,
- wydzielenie (na znacznym obszarze miasta) funkcji mieszkaniowej od rzemieślniczej i produkcyjnej,

Projekt planu wprowadza również ustalenia, na mocy których tereny obecnie otwarte będą przeznaczone na cele inwestycyjne. Są to ustalenia nie korzystne dla środowiska miasta. Powodują urbanizację obszaru kosztem istniejących obecnie terenów otwartych – potencjalnych terenów zieleni lub obszarów regionalnego korytarza ekologicznego. Ustalenia te dotyczą przede wszystkim:

1. Realizacji nowego systemu drogowego częściowo w oparciu o istniejące nie użytkowane nasypy kolejowe. Najbardziej rozwinięty system dróg projektowany jest na terenach położonych na wschód od Chorzowa Starego czyli na terenach istniejącego korytarza ekologicznego łączącego teren WPKiW z kompleksami leśnymi okolic Świerklańca. Spowoduje ono:
 - a) zmniejszenie drożności regionalnego korytarza ekologicznego,
 - b) wprowadzenie uciążliwości komunikacyjnych w tym hałasu na tereny dotychczas otwarte; emisja hałasu z planowanych dróg może być bardzo uciążliwa jako że ich trasy prowadzone są częściowo po nasypach dawnych linii kolejowych
 - c) **Równocześnie realizacja nowych dróg przelotowych o cechach obwodnicowych spowoduje odciążenie centrum miasta i tym samym zmniejszenie emisji uciążliwości komunikacyjnych w tym hałasu.**
2. Tworzenia nowych obszarów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe. Obszary takie projektowane są na terenach położonych
 - a) na wschód od Chorzowa Starego – pomiędzy projektowanymi drogami; realizacja tego ustalenia spowoduje zabudowę fragmentu istniejących terenów otwartych miasta- obszaru regionalnego korytarza ekologicznego; ze względu na lokalizację tych terenów w pobliżu projektowanych głównych arterii komunikacyjnych prowadzonych częściowo na nasypach obszary te są niekorzystne dla zabudowy – znajdują się z zasięgu emitowanych przez użytkowników projektowanych dróg uciążliwości akustycznych.
 - b) pozostałe nowoprojektowane obszary zabudowy są rozrzucone na terenie miasta wykorzystując nieużytki i niewielkie tereny otwarte w mieście. Realizacja tych ustaleń spowoduje zagęszczenie zabudowy miejskiej kosztem terenów otwartych - potencjalnych terenów zieleni.

Równocześnie ustalenia planu nakazują zachowanie na nowoprojektowanych terenach mieszkaniowych 20-40% powierzchni czynnej przyrodniczo.

7.1. Ocena w aspekcie przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko

Realizacja ustaleń planu dopuszcza lokalizację inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których konieczne jest sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko lub dla których może być wymagane sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko między innymi: zespoły zabudowy przemysłowej o pow. większej niż 1 ha, zespoły zabudowy mieszkaniowej o pow. większej niż 2 ha, instalacje do magazynowania i dystrybucji ropy naftowej lub jej produktów, instalacje do oczyszczania ścieków, instalacje związane z odzyskiwaniem lub przeróbką odpadów, drogi publiczne.

7.2. Możliwość wystąpienia poważnych awarii

Poważne awarie wystąpić mogą w istniejących zakładach produkcyjnych w zależności od rodzaju prowadzonej produkcji, na stacji paliw, na terenach komunikacji. W zależności od źródła zagrożenia, dotyczyć to może w szczególności skażenia atmosfery, powierzchni ziemi łącznie z glebą oraz wód powierzchniowych i podziemnych a także stanowić zagrożenie dla życia ludzi.

8. Wnioski i zalecenia

W wyniku realizacji ustaleń planu na terenie miasta umożliwiony będzie proces:

1. rewitalizacji starych zespołów mieszkaniowych co spowoduje podniesienie jakości życia w mieście,
2. rekultywacji i transformacji terenów poprzemysłowych, co umożliwi wejście na tereny poprzemysłowe nowych inwestorów,
3. ochrony i wzmocnienia podstawowych węzłów ekologicznych położonych w rejonie miasta, oraz regionalnych i lokalnych korytarzy ekologicznych
4. zmniejszenia poziomu dźwięku oraz pozostałych uciążliwości komunikacyjnych w śródmieściu i na innych terenach zamieszkania poprzez odciążenie centrum miasta z transportu drogowego

Na terenie miasta zachowane będą standardy środowiska dotyczące ochrony powietrza, postępowania z odpadami, odprowadzenia ścieków, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, określone w przepisach szczególnych.

Równocześnie realizacja ustaleń planu zmieni strukturę miasta w wyniku realizacji zabudowy na obecnych terenach otwartych. Nakaz zachowania 20-40 m powierzchni działki jako przyrodniczo czynnej pozwoli zachować lokalne powiązania przyrodnicze

W celu kontroli jakości środowiska na terenie miasta powinien być prowadzony monitoring środowiska w zakresie:

- a. pomiarów przenikania zanieczyszczeń do gleby i wód podziemnych,
- b. pomiarów natężenia hałasu,
- c. gospodarki odpadami.

3. Materiały wejściowe, bibliografia

9. Mapa topograficzna rejonu opracowania, 1 : 10 000, 1994
10. Mapa topograficzne 1:25 000, 1986 r
11. Mapa topograficzne 1: 50 000, 1997
12. Mapa topograficzne 1: 100 000, 1995
13. Mapa sozologiczna ark. , 1 : 50 000, 1995

14. Mapa hydrograficzna ark. , 1 : 50 000, 1987,
15. Mapa form geomorfologicznych ze szczególnym uwzględnieniem form antropogenicznych woj. katowickiego w skali 1: 25 000
16. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Chorzowa - Zarząd Miasta Chorzów, 1999;
17. Waloryzacja Przyrodnicza Chorzowa, prof. dr hab. Stanisław Cabała, dr Beata Baczyńska-Sendek, dr Jacek Gorzca, Katowice, 1994, Fundacja Przestrzeni Górnego Śląska;
18. Charakterystyka budowy geologicznej, rzeźby terenu i pokrywy glebowej m. Chorzowa, Topoklimaty m. Chorzowa, mgr Stanisław Grygierczyk, mgr Maria Fajer, Katowice, 1994, Fundacja Przestrzeni Górnego Śląska;
19. Charakterystyka wód powierzchniowych m. Chorzowa, Adam Kuczera, Katowice 1995, Fundacja Przestrzeni Górnego Śląska;
20. Waloryzacja Przyrodnicza Chorzowa - Synteza, prof. dr hab. Stanisław Cabała, mgr inż. arch. Anna Grabowska, dr Jan Maciej Waga, Katowice, 1995, Fundacja Przestrzeni Górnego Śląska;
21. Biuletyn – „Zanieczyszczenie atmosfery w województwie katowickim w latach 1996 - 1997 - Wojewódzka Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Katowicach -1998r;
22. Raport o stanie środowiska naturalnego Chorzów lata 1990 – 1997 UM Chorzów, Wydział Środowiska Naturalnego;
23. Materiały dotyczące stanu środowiska przygotowane do opracowywanego Raportu o stanie środowiska miasta – Oddziaływanie hałasu komunikacyjnego, Charakterystyka wód powierzchniowych i podziemnych, Urząd Miejski, Wydział Ochrony Środowiska
24. Przydatność terenów rolnych województwa katowickiego do produkcji żywności – E. Marchwiska, R. Kucharński, B. Karpińska, Katowice 1984;
25. Dokumentacja geologiczna dla określenia warunków hydrogeologicznych i geologiczno-inżynierskich podłoża gruntowego projektowanego cementarza dla zwierząt małych w rejonie ulicy Antonimów, Geocarbon, Katowice 2003-11-20
26. Dokumentacja geologiczna określająca warunki hydrogeologiczne w rejonie projektowanej bazy paliw położonej na terenie przemysłowym Zakładów Chemicznych „Hajduki S.A. w Chorzowie, Geospec, Katowice 1998
27. Dokumentacja hydrologiczna dla projektu stacji paliw „BP Poland” w Chorzowie przy ulicy Katowickiej-Chopina;
28. Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne terenu przeznaczonego pod budowę stacji paliw przy ulicy Katowickiej w Chorzowie, PHU Geopol, Katowice, 1999;
29. Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne terenu przeznaczonego pod budowę stacji paliw w Chorzowie Batorym przy ulicy Stefana Batorego, Katowice, 2002;
30. Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne w rejonie projektowanego zakładu produkcji paliw alternatywnych w Chorzowie przy ul. Kluczborskiej, Starol Sp. z o.o. Katowice 2002
31. Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne oraz stan warunków geologiczno-wodnych terenu Elektrociepłowni Chorzów ELCHO sp. zo.o., PAN Zabrze 2003
32. Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne dla projektowanej stacji przy ulicy Katowickiej 461/56 w Chorzowie, Gobios sp. z o.o., Częstochowa 2003
33. J. Kondracki - Geografia regionalna Polski, PWN W-wa 1988;

34. Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne w podłożu modernizowanej stacji paliw przy ulicy Katowickiej w Chorzowie, Geoprojekt Śląsk, Katowice 2002;
35. B. Orzeszek-Gajewska - Kształtowanie terenów zieleni w mieście, W-wa 1984;
36. M. Czerwieniec, J. Lewińska - Zieleń w mieście - Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej - Warszawa 1996;
37. Tadeusz Pałaszyński - Czynniki efektywności kształtowania przestrzennego środowiska człowieka - PWN 1983
38. Rocznik Statystyczny województwa śląskiego 2002, Katowice 2002
39. Ochrona środowiska w województwie śląskim w 2002 roku, Katowice , 2001